

OECD RETNINGSLINJER
FOR FLERNASJONALE
SELSKAPER

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

Oslo, 10.02, 2020

Slutterklæring:

Industri Energi og koordineringsrådet for den
jemenittiske fagforeningen DNO Yemen Union – DNO
ASA II

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Sammendrag	3
2	OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper	4
3	Partene.....	4
3.1	Klageren – Industri Energi på vegne av DNO Yemen Union.....	4
3.2	Innklaget part – DNO ASA	5
4	Hovedpunkter i klagen fra Industri Energi og koordineringsrådet for den jemenittiske fagforeningen DNO Yemen Union	5
5	DNOs tilsvaer til klagen	7
6	Kontaktpunktets behandling av saken	9
7	Kontaktpunktets vurdering av DNOs etterlevelse av OECDs retningslinjer	10
7.1	Innledende betraktninger	10
7.1.1	Omfanget av Kontaktpunktets vurdering.....	10
7.1.2	Faktagrunnlag.....	11
7.1.3	Kommentarer til partenes deltakelse i prosessen.....	12
7.2	Har DNO etterlevd kapittel 1 punkt 2 i OECDs retningslinjer?.....	13
7.3	Har DNO fulgt standarder for arbeidsforhold som er mindre gunstige enn dem som er fulgt av tilsvarende arbeidsgivere i Jemen, i strid med bestemmelsen i kapittel V avsnitt 4 bokstav a)?	16
8	Kontaktpunktets anbefalinger til DNO.....	19

Industri Energi og koordineringsrådet for den jemenittiske fagforeningen («Fagforeningene») innga 12. september 2018 en klage til Norges nasjonale OECD-kontaktpunkt («Kontaktpunktet») hvor de hevdet at DNO Yemen, et datterselskap av DNO ASA (DNO), ikke overholdt nasjonal rett i Jemen, i strid med OECDs retningslinjer («Retningslinjene») kapittel I punkt 2, samt at selskapet hadde overholdt mindre gunstige standarder for arbeidsforhold enn de som var fulgt av tilsvarende arbeidsgivere, i strid med bestemmelsen i kapittel V punkt 4 bokstav a). Foreningene ga uttrykk for sitt ønske om å gjøre bruk av Kontaktpunktets tilbud til partene om dialog og mekling («velvillig mellomkomst»).

I sitt tilsvarende av 12. oktober 2018 bestred DNO påstandene og hevdet at store deler av klagen var identisk med en tidligere klage som var fremsatt for Kontaktpunktet. På bakgrunn av dette og flere andre grunner, avsto DNO å delta i en ny prosess med velvillig mellomkomst og mekling i regi av Kontaktpunktet.

Kontaktpunktet offentliggjorde 17. januar 2019 sin første vurdering hvor det fastslo at det ville ta klagens substans til vurdering. Kontaktpunktet fant at det ikke hadde tatt stilling til de nye klagepunktene i behandlingen av den forrige klagen, og Kontaktpunktet ga videre uttrykk for at mekling og dialog burde vurderes seriøst som en konstruktiv vei videre for begge parter.

De alvorlige omstendighetene knyttet til konflikten i Jemen rammer både næringslivet og sivilbefolkningen hardt. Det finnes lite nøytral informasjon, og selv om et vidt tilfang av kilder ga Kontaktpunktet verdifull innsikt, var det ikke mulig for Kontaktpunktet å etablere et tilstrekkelig bevismessig grunnlag til å komme til bunns i klagens påstander. Når Kontaktpunktet anså at det hadde uttømt sine undersøkelsesmuligheter, utarbeidet Kontaktpunktet sin slutterklæring i saken.

Den informasjonen Kontaktpunktet hadde tilgjengelig, ga ikke grunnlag for å konkludere med at DNO hadde handlet i strid med Retningslinjene i relasjon til den aktuelle klagen fra Fagforeningene. Kontaktpunktet anså imidlertid at DNOs kritikk av Kontaktpunktet med hensyn til den tidligere klagebehandlingen var grunnløs, og fastholdt at det falt innenfor Kontaktpunktets mandat å tilby dialog og mekling til partene i forbindelse med den

foreliggende klagen. På bakgrunn av dette fant Kontaktpunktet grunn til å anbefale at DNO i fremtiden deltar i prosessen for Kontaktpunktet med størst mulig åpenhet, for å vise at selskapet fullt ut respekterer kontaktpunktordningens klagemekanisme som er en sentral del av OECDs retningslinjer. Kontaktpunktet anbefaler også at DNO i fremtiden bestreber seg på å kartlegge hvilke standarder for arbeidsforhold som overholdes av sammenliknbare arbeidsgivere i vertslandene selskapet opererer i, og at selskapet anvender slike standarder i tråd med Retningslinjene. Endelig anbefaler Kontaktpunktet at DNO fortsetter å forsøke å finne løsninger med enhver tidligere jemenittisk arbeidstaker som tar kontakt i god tro for å motta det de er berettiget til i henhold til jemenittisk rett.

2 OECDs RETNINGSLINJER FOR FLERNASJONALE SELSKAPER

OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper er anbefalinger om ansvarlig næringsliv til flernasjonale selskaper. Retningslinjene angir god praksis for alle typer selskaper i alle sektorer og bygger på internasjonalt anerkjente standarder. Retningslinjene har anbefalinger om åpenhet, menneskerettigheter, sysselsetting og arbeidstakeres rettigheter, miljø, bestikkelser og utpressing, forbrukeres interesser, vitenskap og teknologi, konkurranse og beskatning. De inneholder frivillige, ikke-juridiske anbefalinger, samtidig som det er en klar forventning fra myndighetene om at virksomheter tar Retningslinjene i bruk.

OECD-medlemsland og andre tilsluttede land er forpliktet til å opprette et nasjonalt kontaktpunkt som skal ha som sin fremste oppgave å fremme Retningslinjene, behandle forespørsler og bidra til å løse klagesaker som kan oppstå i forbindelse med påstått manglende overholdelse av Retningslinjene. Norges kontaktpunkt består av fire uavhengige sakkyndige og et sekretariat. Kontaktpunktet behandler enkeltsaker og bidrar til å informere om Retningslinjene.

Kontaktpunktet har fastsatt egne prosedyreregler, som finnes [her](#).

3 PARTENE

3.1 KLAGEREN – INDUSTRI ENERGI PÅ VEGNE AV DNO YEMEN UNION

Industri Energi er et norsk fagforbund for ansatte innen olje, gass og landbasert industri. Fagforbundet har rundt 57 000 medlemmer og er det fjerde største forbundet i LO. Koordineringsrådet for den jemenittiske fagforeningen DNO Yemen Union representerer tidligere ansatte i DNO Yemen. Klagen ble inngitt 12. september 2018. Foreningene fremla noe tilleggsinformasjon 7. desember 2018 og svarte på Kontaktpunktets spørsmål 6. juni 2019.

3.2 INNKLAGET PART – DNO ASA

DNO er et norsk oljeselskap som opererer i Midtøsten og Nord-Afrika. Morselskapet, DNO ASA, er notert på Oslo Børs. Ifølge årsrapporten for 2018 omsatte DNO for 829 millioner US dollar i 2018, og datterselskapene innehar til sammen 28 lisenser i Jemen, Irak, Oman, Storbritannia og Norge.

DNOs virksomhet i Jemen ble etablert i 1998 under datterselskapet DNO Yemen AS («DNO Yemen») og har frem til nylig hatt lisensavtaler i flere oljefelter i landet. Frem til april 2015 hadde DNO 242 ansatte i Jemen, hvorav 97,5 prosent var jemenittiske statsborgere. De ansatte arbeidet på kontoret i Sana'a og på oljefeltene selskapet opererte, kalt Blokk 32 og 43, som ligger omkring 600 kilometer fra Sana'a. Ifølge DNO ble det innført et midlertidig produksjonsopphør tidlig i 2015 grunnet den tiltakende dårlige sikkerhetssituasjonen i landet, og lisensene ble tilbakelevert sent i 2016.

DNO fremla sitt tilsvarende 12. oktober 2018. Selskapet leverte kommentarer til utkastet til første vurdering 17. desember 2018 og til den endelige versjonen av Kontaktpunktets første vurdering 16. januar 2019. Til tross for at DNO avslo Kontaktpunktets tilbud om å delta i velvillig mellomkomst og være med i en meklingsprosess, svarte selskapet på anmodninger og kommuniserte med Kontaktpunktet 7. juni 2019, 18. juni 2019 og 9. juli 2019. DNO anmodet om at de fleste av svarene ble behandlet konfidensielt.

4 HOVEDPUNKTER I KLAGEN FRA INDUSTRI ENERGI OG KOORDINERINGSRÅDET FOR DEN JEMENITTISKE FAGFORENINGEN DNO YEMEN UNION

12. september 2018 mottok Kontaktpunktet en klage mot det norske selskapet DNO ASA fra Industri Energi og koordineringsrådet for den jemenittiske fagforeningen DNO Yemen Union («Fagforeningene»). I klagen ble det henvist til en tidligere klage fra Industri Energi på vegne av fagforeningen i Jemen, som igangsatte en prosess for Kontaktpunktet hvor partene godtok tilbudet om velvillig mellomkomst og meklingsprosess. Meklingen mislyktes og førte til Kontaktpunktets slutterklæring av 22. mars 2018 (den engelske versjonen av slutterklæringen ble publisert 9. april 2018). Kontaktpunktet konkluderte i den saken med at DNO ikke hadde etterlevd forventningene i OECD-retningslinjene med hensyn til varsel og drøftelse med de ansatte i DNO Yemen før oppsigelsene i 2015, og ga anbefalinger til DNO. Kontaktpunktet anbefalte at DNO for fremtiden burde gjennomføre risikobaserte aktsomhetsvurderinger,

etablere en konkret beredkapsprosedyre for hvordan varsel kan gis og hvordan det kan etableres et meningsfylt samarbeid mellom fagforeningens representanter og ledelsen i en krisesituasjon, og vise større åpenhet om sine retningslinjer og prosedyrer for ansvarlig næringsvirksomhet.

I foreliggende klage hevder Fagforeningene at DNO ikke har overholdt nasjonal rett i Jemen, hvilket er i strid med Retningslinjene kapittel I punkt 2, og at selskapet har fulgt standarder for arbeidsforhold som er mindre gunstige enn dem som er fulgt av tilsvarende arbeidsgivere, hvilket er i strid med bestemmelsen i kapittel V punkt 4 bokstav a).

Når det gjelder det første forholdet, viser Fagforeningene særlig til en dom fra Første voldgiftskomiteé for arbeidsrettslige saker og tvister i Sana'a, avsagt 3. august 2016 (bilag 14 til klagen). Ifølge Fagforeningene, fremgår det av dommen at DNO Yemen skal betale 175 av sine tidligere ansatte 75 % lønn fra juni 2015 frem til de får arbeid på ny, og en Ramadan-bonus for året 2015 samt dekke saksomkostningene deres. DNO Yemens anker ble ikke tatt til følge verken av ankeinstansen i Sana'a (bilag 15 til klagen) eller høyesterett, som avviste selskapets anke 13. desember 2017 (bilag 16 til klagen). Foreningene hevdet at DNO ikke hadde og ikke ville etterkomme dommen og henviste til korrespondanse mellom DNO Yemen og DNO Yemen Union.

Fagforeningene anførte dessuten at oppsigelsene, så vel som tilbakeleveringen av blokkene, var i strid med myndighetenes uttrykkelige ønsker og krav, og viste til korrespondanse i 2015 mellom daglig leder i DNO Yemen AS og representanter for Jemens arbeids- og sosialdepartement, Jemens olje- og mineraldepartement samt viseguvernøren ved Office for the Affairs of the Valley and Desert med hensyn til beslutningen om å si opp arbeidsavtaler.

Når det gjelder den delen av klagen som gjaldt at DNO har fulgt mindre gunstige standarder for arbeidsforhold og forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker enn dem som er fulgt av tilsvarende arbeidsgivere i vertslandet, viste Fagforeningene til det franske selskapet Total og det østerrikske selskapet OMV, som de mente dominerte oppstrømsvirksomheten i Jemen. Ifølge Fagforeningene utbetalte Total lønn til alle ansatte frem til selskapet overlot blokk 10 til den nye operatøren PetroMasila i desember 2015. Den nye operatøren ansatte alle de tidligere Total-arbeiderne som, i tillegg til å få jobben tilbake, også mottok sluttvederlag og kompensasjon.

Fagforeningene anførte at OMV utbetalte minst 75 % av lønnen til sine ansatte i perioden fra selskapets midlertidige produksjonsopphør i 2015 og frem til 1. april 2016. Lønnen til ansatte som ikke var tildelt arbeidsoppgaver, ble redusert til 50 prosent. Selskapet sa ikke opp arbeidere for å spare penger, og det garanterte minstelønn. 19. desember 2016 sendte OMV et brev til alle jemenittiske ansatte med tilbud om frivillige fratredelsesordninger. Selskapet måtte imidlertid nedbemanne i begynnelsen av 2017, noe som skjedde i samarbeid med fagforeningen.

Avslutningsvis viste Foreningene til forsøk på å få til dialog med DNO Yemen for å diskutere mulige løsninger i stedet for oppsigelser i juni 2015 og også på et ikke angitt senere tidspunkt for å diskutere situasjonen. Partene kom ikke til enighet.

Foreningene anmodet Kontaktpunktet om å tilrettelegge for mekling mellom DNO Yemen Union, bistått av Industri Energi, og den internasjonale ledelsen i DNO i et land som ledelsen i DNO Yemen Union kunne få visum til.

5 DNOS TILSVAR TIL KLAGEN

DNO fremla sitt tilsvaer 12. oktober 2018. Selskapet bemerket at DNO Yemens virksomhet tidlig i 2015 ble avbrutt og i siste instans umulig å gjennomføre som følge av politisk uro og manglende sikkerhet. Selskapet ble til slutt tvunget til å la all aktivitet i landet opphøre, og til å redusere arbeidsstyrken på blokk 32, 43 og 47. Selskapet oppga at det ga avkall på blokk 32 og 43 i november 2016 og tilbakeførte lisensene og verdiene til de jemenittiske myndigheter.

DNO mente at den nye klagen inneholdt så å si identiske anmodninger som den første klagen fra Industri Energi, som førte til Kontaktpunktets slutterklæring av 22. mars 2018. DNO avslo Kontaktpunktets tilbud om velvillig mellomkomst og mekling, som de kalte «en ny gjennomgang som omfatter samme tematikk». Spørsmålene som ble tatt opp i den nye klagen, brakte ifølge DNO ingen nye argumenter som berettiget at det ble innledet nok en mekling. Selskapet bemerket at den eneste nye tilføyelsen var det DNO omtaler som «houthienes illegitime høyesterettsavgjørelse», som ble avsagt i desember 2017.

Ifølge DNO ble de rettsavgjørelsene klagen henviser til, truffet fullstendig uten hensyn til prosessuelle krav og ga rettigheter og plikter som det ikke er grunnlag for under jemenittisk rett, som fastsetter maksimal kompensasjon for arbeidstakere som blir oppsagt og som ikke inneholder bestemmelser om spesifikke, påkrevde ytelser fra arbeidsgiver. DNO viste til at den

nasjonale rettssaken pågikk innenfor et område kontrollert av Houthiene, hvor illegitime inngrep overfor den dømmende makt blant annet gikk ut på at: (1) rettslige avgjørelser og rettsmøter ble kontinuerlig utsatt, (2) militært personell fysisk blokkerte den domstolens formann fra å komme inn i domstolens lokaler, (3) hele voldgiftskomiteen ble byttet ut mot slutten av prosessen med dommere med tvilsom juridisk kompetanse som ble utnevnt av tre ansatte ved Arbeidsdepartementet i Sana'a uten egne rettslige kvalifikasjoner, (4) det kom en spontan dom mot DNO fra den nye komiteen bare to uker etter at de var blitt innsatt og uten at nye forhandlinger fant sted, og (5) voldgiftskomiteen kom med en avgjørelse om oppfyllelse av dommen, uten at komiteen hadde kompetanse til dette.

I sitt tilsvarende til klagen kommenterte DNO i en fotnote at «det forhold at Houthi-opprørerne kontrollerte alle aspekter ved det offentlige innebar at en henvisning til ulovligheten ikke bare ville ha falt for døve ører, men ville også ha innebåret at enhver person forbundet med DNO i Jemen ville blitt satt fysisk i fare».¹ DNO i Jemen konkluderte derfor med at «det var bedre å 'vente ut' de politiske omstendighetene i håpet om at en upartisk og objektiv dømmende makt, villig til å anvende etablert jemenittisk rett, ville komme tilbake når borgerkrigstilstanden var over».² DNO anførte også at «Houthi-domstolenes avgjørelser»³ ble ansett å være «void ab initio» i og med vedtakelsen av FNs sanksjoner.

Selskapet mente at tilbudene som DNO Yemen har fremsatt og fortsatt vil fremme, fullt og helt er i tråd med jemenittisk rett og de rettigheter som de tidligere jemenittiske arbeidstakerne har krav på. Selskapet ville imidlertid ikke ha vært i stand til å oppfylle et vilkår om fortsatt ansettelse, selv om selskapet hadde ønsket det, ettersom DNO hadde tilbakelevert lisensene sine.

DNO benektet på det sterkeste anklagene om at selskapet hadde vist liten interesse for å forhandle og viste til flere forsøk på å opprette kontakt med tidligere arbeidstakere. DNO oppga at videre meklings fra Kontaktpunktet ikke ville bidra positivt til prosessen. DNO uttrykte i tillegg manglende tiltro til Kontaktpunktets prosess, på grunnlag av det selskapet oppfattet som mangel på fastholdelse av prinsippene i gjennomføringsprosedyrene og prosedyrereglene i den

---

¹ Engelsk originalversjon av sitatet: "...the fact that the Houthi rebel group controlled all aspects of government and public life meant that a reference to the illegality would not only have fallen on deaf ears but would have physically endangered anyone associated with DNO Yemen".

² Engelsk originalversjon av sitatet: "it was better to 'wait out' the political environment in the hope that an unbiased and objective judiciary which was willing and able to apply established Yemeni law would be reinstated once civil war conditions had abated".

³ Engelsk originalversjon av sitatet: "Houthi court decisions".

forrige prosessen. DNO anså videre at den nye klagen beviste at Industri Energi og Yemen Union tydeligvis ikke var interessert i å samarbeide i god tro eller opptre til beste for de tidligere ansatte i DNO Yemen, som de hevder å representere.

Selskapet oppga imidlertid også at det uansett ville fortsette å strekke ut en hånd og forsøke å komme til en løsning med enhver tidligere jemenittisk arbeidstaker som tok kontakt i god tro for å motta det de er berettiget til i henhold til jemenittisk rett.

6 KONTAKTPUNKTETS BEHANDLING AV SAKEN

Kontaktpunktets sekretariat hadde innledende kommunikasjon med partene på e-post og inviterte dem, i tråd med Kontaktpunktets prosedyrer, til møter for å forklare Retningslinjene og Kontaktpunktets rolle og prosedyrer. Partene avslo invitasjonen fordi de allerede hadde kjennskap til prosessen gjennom Kontaktpunktets klagebehandling i 2017/2018.

Basert på en første vurdering av klagen og tilsvaret, og tatt i betraktning DNOs kommentarer fra 17. desember 2018 angående utkastet til første vurdering, konkluderte Kontaktpunktet med at spørsmålene som ble tatt opp, berettiget videre gransking. I sin første vurdering, offentliggjort 17. januar 2019, fastslo Kontaktpunktet at klagen gjelder sentrale prinsipper i Retningslinjene, at den er fremmet mot et norsk selskap som omfattes av Retningslinjene, og at spørsmålene faller inn under Kontaktpunktets mandat. Kontaktpunktet anså videre at det ikke hadde tatt stilling til disse spørsmålene i den forrige klagen.

Kontaktpunktet tok til etterretning at partene hadde ulikt syn på videre dialog med Kontaktpunktet i saken. Det gjentok likevel at det er en ikke-rettslig instans, og at dets mandat innebærer å tilby dialog og mekling («velvillig mellomkomst») til parter som har en tvist knyttet til Retningslinjene. Kontaktpunktet fastslo at det fortsatt sto til partenes disposisjon, og at Kontaktpunktets oppfatning fremdeles var at mekling og dialog helt klart burde anses som en konstruktiv måte å komme videre på for begge parter.

Tatt i betraktning at DNO avslo Kontaktpunktets invitasjon om å tilrettelegge for dialog mellom partene, innledet Kontaktpunktet sin gransking av spørsmålene. 9. mai 2019 inviterte Kontaktpunktet partene til å svare på en rekke spesifikke spørsmål om saken. 6. juni 2019 svarte Foreningene fyllestgjørende på alle spørsmålene de hadde fått. DNO svarte også på Kontaktpunktets anmodninger, men fastholdt at selskapet ikke ønsket å delta i kontaktpunktprosessen med velvillig mellomkomst og mekling. DNO anmodet også om at de fleste av selskapets skriv til Kontaktpunktet ble holdt konfidensielle, også i forhold til klager.

Kontaktpunktet viet også mye tid og ressurser til å innhente relevant informasjon fra en rekke eksperter både i Norge og internasjonalt. Selv om Kontaktpunktets undersøkelser ga nyttig innsikt i bakgrunnen for konflikten i Jemen, var ikke informasjonen tilstrekkelig til å avgjøre saken. Da det ikke var mulig å innhente flere opplysninger, utarbeidet Kontaktpunktet sin slutterklæring i saken.

7 KONTAKTPUNKTETS VURDERING AV DNOs ETTERLEVELSE AV OECDs RETNINGSLINJER

7.1 INNLEDENDE BETRAKTNINGER

7.1.1 OMFANGET AV KONTAKTPUNKTETS VURDERING

Kontaktpunktet fastholder at spørsmålet om varsel og drøftelse før oppsigelsene ble avsluttet med Kontaktpunktets slutterklæring av 9. april (den norske versjonen ble utgitt 22. mars) 2018 med hensyn til den forrige klagen fra Industri Energi. Slutterklæringen er tilgjengelig her⁴. I erklæringen konkluderte Kontaktpunktet med at DNO ikke hadde etterlevd Retningslinjene kapittel V punkt 6 og 8 med hensyn til varsel og drøftelse. Kontaktpunktet anbefalte videre at DNO for fremtiden, særlig ved virksomhet i risikofylte områder, burde gjennomføre risikobaserte aktsomhetsvurderinger og vise større åpenhet om sine retningslinjer og prosedyrer for ansvarlig næringsvirksomhet, i tråd med forventningene i OECD-retningslinjene.

Når det gjelder påstandene som gjaldt lovligheten av oppsigelsene, minner Kontaktpunktet om sine bemerkninger i Kontaktpunktets slutterklæring av 9. april 2018:

«Det tredje klagepunktet gjelder lovligheten av oppsigelser som ledd i nedbemanning ved DNOs virksomhet i Jemen i 2015. Dette er et spørsmål som faller utenfor det Kontaktpunktet kan vurdere i medhold av Retningslinjene. Kontaktpunktet viser til at det heter i Retningslinjene kapittel I punkt 2 at «et selskaps første forpliktelse er å overholde nasjonale lover» og forutsetter at DNO respekterer dette.»

Kontaktpunktet fastholder at det faller utenfor Kontaktpunktets mandat å vurdere om oppsigelsene i 2015 var lovlige i henhold til jemenittisk rett. Det er opp til nasjonale domstoler å bestemme innholdet i nasjonal rett. I denne nye aktuelle saken hevder Foreningene at de har mottatt en endelig dom fra en nasjonal domstol. Ingen av partene bestrider at det foreligger en dom, og at DNO nekter å rette seg etter den. DNO bestrider imidlertid at dommen er avsagt av en «nasjonal domstol», fordi selskapet anser at domstolene er kontrollert av Houthi-opprørere,

⁴ <https://www.responsiblebusiness.no/dialogue-and-mediation/specific-instances/dno-industri-energi/>

som avsier dommer uten legitimitet og rettslig grunnlag. Det første spørsmålet til behandling hos Kontaktpunktet er om det at DNO nekter å ta den endelige dommen til følge, utgjør et brudd på Retningslinjene kapittel I punkt 2 (se avsnitt 7.3).

Det andre spørsmålet til behandling hos Kontaktpunktet gjelder påstanden om at DNO Yemens oppsigelser i 2015 og de ledsagende omstendighetene utgjorde standarder for arbeidsforhold som var mindre gunstige enn dem som var fulgt av tilsvarende arbeidsgivere i vertslandet, i strid med Retningslinjene kapittel V punkt 4 bokstav a) (avsnitt 7.4). Kontaktpunktet anser at dette også er en selvstendig sak som må holdes atskilt fra den forrige klagen inngitt av Industri Energi.

7.1.2 FAKTAGRUNNLAG

Den sammensatte situasjonen i Jemen og mangel på nøytral informasjon har gjort det så godt som umulig for Kontaktpunktet å vurdere klagen på objektivt grunnlag. Ettersom Kontaktpunktets bemerkninger i saken må ses i lys av det svært spente og alvorlige bakteppet for denne klagen, gir Kontaktpunktet herved en generell oversikt over det viktigste faktagrunnlaget vedrørende konflikten i Jemen.

Etter den arabiske våren i 2011 overlot tidligere president Ali Abdullah Saleh makten til Abd-Rabbu Mansour Hadi, som ble fungerende president og leder for en «nasjonal dialog» for å utarbeide et forslag til ny grunnlov. I 2013 og 2014 ble landet rammet av en eskalerende voldelig konflikt som omfattet både al-Qaeda på den arabiske halvøy øst i landet, og houthiene (Ansar Allah), som rykket frem fra sør. Houthiene inntok hovedstaden Sana'a 21. september 2014 og krevde å få en del av makten. Tidlig i 2015 flyktet Hadi fra landet, etterfulgt av en Saudi-Arabia-ledet intervensjon i mars 2015. Houthiene ble drevet ut av Aden i den sørlige delen av Jemen, men beholdt kontrollen over Sana'a. Det ble innført en delvis blokkade av Jemen for å hindre at våpen ble smuglet inn i landet.

Økende sult blant sivilbefolkningen og mangel på grunnleggende helsetjenester førte til at FNs nødhjelpskontor i 2015 kalte situasjonen en humanitær krise og i 2016 en humanitær katastrofe. For å stadfeste sitt engasjement for Jemens enhet, suverenitet, uavhengighet og territorielle integritet vedtok FNs sikkerhetsråd 26. februar 2014 resolusjon 2140 (2014). Med hjemmel i FN-paktens kapittel VII innførte FNs sikkerhetsråd et sanksjonsregime som blant annet innebar reiserestriksjoner og frysing av formuesgoder til og til fordel for visse personer og aktører. I sin resolusjon 2216 (2015) av 14. april 2015 uttrykte FNs sikkerhetsråd dyp

bekymring for den omfattende og raske forverringen av den humanitære situasjonen i Jemen og innførte deri en våpenembargo mot personer som deltok i handlinger som innebar trusler mot fred, sikkerhet eller stabilitet i Jemen. Sanksjonsordningen ble gjennomført av norske myndigheter 19. juni 2015 gjennom forskrift nr. 663 av 19. juni 2015 (FOR-2015-06-19-663).

Foreliggende klage gjelder DNOs virksomhet i tilknytning til blokk 32 og 43, som ifølge DNO ble tilbakelevert til Jemens olje- og mineraldepartement sent i 2016. Det ser ut til å være en eller flere voldgiftssaker knyttet til at det ble gitt avkall på disse blokkene. Med hensyn til blokk 43 fremgår det av en artikkel i Global Arbitration Review⁵ at DNO «i 2017 inngav et ICC-krav mot Jemens oljedepartement for å oppnå en erklæring om at det på korrekt måte hadde utøvd retten til å gi avkall på interessen i blokken samt erstatning». Det sies at Jemens oljedepartement skal ha stilt et motkrav på 100 millioner US dollar. Det rapporteres videre at det pågår eller har pågått nok en ICC-voldgift «basert på DNOs uttredelse fra en tredje oljeblokk» i Jemen. Det fremgår av DNOs årsrapport for 2018 at departementet i 2018 inngav et voldgiftskrav mot DNO og de andre partnerne i blokk 53, som ikke er knyttet til foreliggende klage, for påstått urettmessig tilbaketreking fra produksjonsdelingsavtalen. DNO Yemen bestred kravet, som ble avgjort ved voldgift i 2019. Ifølge samme artikkel i Global Arbitration Review skal en ICC-domstol ha dømt en gruppe internasjonale energiselskaper, inkludert DNO, til å betale Jemen rundt 30 millioner US dollar i forbindelse med dette kravet. Kontaktpunktet noterer at DNOs motpart i nevnte voldgiftssaker synes å være den internasjonalt anerkjente regjeringen i Jemen.

Ifølge DNOs årsrapport for 2018 har DNO fremdeles en lisens til å drive blokk 47 i Jemen, til tross for at virksomheten er midlertidig opphørt.

7.1.3 KOMMENTARER TIL PARTENES DELTAKELSE I PROSESSEN

Som nevnt ovenfor har partene tilkjennegitt forskjellige meninger når det gjelder de pågående forhandlingene og Kontaktpunktets mulige rolle i å tilrettelegge for dialog. Mens Foreningene har gitt uttrykk for sitt ønske om å benytte seg av Kontaktpunktets tilbud om dialog og meklings i denne saken, har DNO gjentatte ganger tilkjennegitt manglende tiltro til Kontaktpunktets klagebehandling, uttrykt bekymring for at Kontaktpunktets involvering i saken vil kunne

---

⁵ <https://globalarbitrationreview.com/article/1195832/yemen-wins-damages-over-abandoned-oil-block>

påvirke den pågående dialogen mellom partene, og holdt fast ved at Kontaktpunktet mangler et gyldig mandat for den inneværende klagen i henhold til OECD-retningslinjene.

Som nevnt i den første vurderingen fant Kontaktpunktet at det ikke var hold i DNOs argumenter med hensyn til påstandene om feil i den forrige klagebehandlingen. Mekleren i den forrige prosessen ble valgt av partene, og Kontaktpunktet ga begge partene anledning til å bli hørt og kommentere hverandres innlegg før slutterklæringen ble skrevet. Med hensyn til mediene oppfylte lederen for Kontaktpunktet kun sin lovbestemte plikt til å veilede i allmennhetens interesse, uten å offentliggjøre noe fra meklingen.

Med hensyn til hvorvidt Kontaktpunktets tilbud til partene om dialog og mekling ville kunne påvirke de pågående forhandlingene mellom partene, konstaterer Kontaktpunktet at Foreningene i sin klage uttrykkelig anmodet Kontaktpunktet om å tilrettelegge for mekling (s. 14 i klagen). Det er ikke Kontaktpunktets oppgave verken å betvile eller tilsidesette en av partenes ønske om dialog med den andre parten. Kontaktpunktets mandat er snarere å tilby dialog og mekling til partene uten å opptre partisk overfor noen av dem. Etersom DNO har gitt uttrykk for vilje til å ta direkte kontakt med sine tidligere ansatte, mener Kontaktpunktet at DNOs negative innstilling til Kontaktpunktets tilbud om dialog og mekling er uheldig.

Som nevnt ovenfor valgte DNO ikke å delta i prosessen fullt ut, men selskapet delte likevel det de anså som hensiktsmessig informasjon med Kontaktpunktet. Kontaktpunktet gjentar at det setter pris på at DNO besvarte forespørselene. Det at selskapet delte noe informasjon, samtidig som det insisterte på at innholdet i korrespondansen skulle behandles konfidensielt, gjorde det imidlertid vanskelig å vurdere selskapets etterlevelse i sammenheng med den svært komplekse situasjonen i Jemen. Siden Kontaktpunktets tilgang til pålitelige informasjonskilder har vært svært begrenset, ville en motsigelse mellom partene vært nyttig som en begrunnelse for å foreta en grundig vurdering av DNOs etterlevelse av Retningslinjene.

På grunnlag av dette anbefaler Kontaktpunktet at DNO i fremtiden deltar i prosessen for Kontaktpunktet med størst mulig åpenhet, for å vise at selskapet fullt ut respekterer kontaktpunktordningens klagemekanisme som er en sentral del av OECDs retningslinjer.

7.2 HAR DNO ETTERLEVD KAPITTEL 1 PUNKT 2 I OECDs RETNINGSLINJER?

Det er en grunnleggende forventning at selskaper overholder nasjonale lover. Se kapittel I i Retningslinjene, «Begreper og prinsipper», der første setning i punkt 2 lyder: «Et selskaps første forpliktelse er å overholde nasjonale lover.»

Når det gjelder behandlingen av den aktuelle klagen fra Fagforeningene, bemerker Kontaktpunktet for det første at et selskaps ansatte befinner seg i en prekær situasjon når de blir permittert mens det pågår en eskalerende væpnet konflikt. Som medlemmer av sivilbefolkningen fortsetter de å være underlagt lovene som gjelder der de bor. Så vidt Kontaktpunktet vet, var det å inngi en stevning ved First Arbitration Committee for Labour Issues and Disputes (voldgiftsutvalg for arbeidssaker og -tvister) i Sana'a et rettsmiddel som var tilgjengelig for de tidligere arbeidstakerne i DNO Yemen.

Kontaktpunktet har merket seg at den omtvistede avgjørelsen fra voldgiftsutvalget i Sana'a, som ble opprettholdt av nasjonal høyesterett etter DNOs anke, har følgende slutning:⁶

«For det første: Forplikte saksøkte (DNO) til å betale saksøkerne, som utgjør (175 ansatte), den første hr. [...] og den siste hr. [...], som angitt i den vedlagte listen, det følgende:

- 1- Betale saksøkerne 75 % lønn fra juni 2015 i overensstemmelse med det som står i saksfremstillingen og premissene.*
- 2- Betale saksøkerne bonus for Ramadan-måneden i år 1436 H.C., som korresponderer med år 2015 A.D.*
- 3- Erstatte saksøkernes sakskostnader med YER 50,000 (Femtusen jemenittiske rialer) per saksøker.*

For det andre: Det ble ansett bevist at 18 saksøkere, den første hr. [...] og den siste hr. [...], som angitt i den vedlagte listen, allerede har mottatt det de har krav på, slik det fremgår av vår saksfremstilling.

For det tredje: Dommen skal inkludere foregrepet virkning forbundet med tilstrekkelig og sikker garanti.

For det fjerde: Saksfremstillingen og premissene skal anses som en integrert del av dette.»

Så vidt Kontaktpunktet forstår basert på den [engelske] oversettelsen som er gjort tilgjengelig som vedlegg til klagen, fremgår det at voldgiftsutvalgets begrunnelse at den mente det ikke forelå gyldige oppsigelser. Følgelig var de 175 ansatte som ikke hadde akseptert det sluttoppgjør DNO hadde tilbudt, ansett å være berettiget til lønn fra oppstarten av permitteringsperioden i juni 2015 frem til de returnerte til arbeidet eller til det tidspunkt vilkårene for oppsigelse var oppfylt på den måten som voldgiftsutvalget foreskrev (se bilag 14 til klagen, ss. 4–5). Ankeinstansen og Høyesterett opprettholdt førsteinstansens avgjørelse.

---

⁶ Slutningen er oversatt til norsk av Kontaktpunktet, basert på den engelske versjonen Fagforeningene vedla klagen.

DNO har med styrke hevdet at alle aspekter ved nevnte nasjonale rettsprosess var klart mangelfulle og i realiteten i strid med nasjonal rett, både prosessuelt og materielt (se punkt 5 over). Kontaktpunktet er ikke i posisjon til å vurdere hvorvidt disse synspunktene er korrekte. Når det gjelder anførselen om at dommen(e) var *void ab initio* som følge av FNs sanksjonsregime (se punkt 5), bemerker Kontaktpunktet at det ligger utenfor dets oppgaver i relasjon til den foreliggende klagen å fastlegge de presise praktiske følgene av Sikkerhetsrådets tiltak under FN-paktens kapittel VII, særlig resolusjon 2140 (26. februar 2014) og resolusjon 2204 (24. februar 2015). Kontaktpunktet bemerker imidlertid at det ikke kan se at nevnte resolusjoner innebærer at alt den dømmende makt foretar seg innenfor Houthi-kontrollerte områder automatisk er *void ab initio* både på nasjonalt og internasjonalt plan. Kontaktpunktet kan heller ikke se at det å overholde en dom nødvendigvis, *ipso facto*, ville være i strid med FNs sanksjoner.

Samtidig som Kontaktpunktet har sett hen til DNOs argumenter knyttet til hvorfor selskapet følte seg tvunget til å delta i de nasjonale rettsprosessene (se punkt 5 over), bemerker Kontaktpunktet også at DNO, til tross for Sikkerhetsrådets resolusjoner, to ganger anket de omtvistede avgjørelsene, og at selskapet i den forbindelse anførte mange av de samme argumentene for de nasjonale domstoler i dette Houthi-kontrollerte området av Jemen, noe som i alle fall på det aktuelle tidspunktet kunne se ut til å tillegge legitimitet til den domstolsprosessen selskapets tidligere ansatte hadde igangsatt. I det relaterte spørsmålet om legitimiteten til lokale og nasjonale myndigheter i den aktuelle perioden, bemerker Kontaktpunktet at DNOs oppsigelsesbrev av 25. april 2015, slik disse er fremlagt av klagerne (bilag 1 til klagen), tilsynelatende er sendt med kopi til Jemens arbeids- og sosialdepartement på et tidspunkt hvor president Hadi hadde flyktet fra landet og før han re-etablerte Aden som sitt regjeringssete.

Selv tatt i betraktning de ovennevnte forhold, og sett hen til at konflikten i Jemen er så kompleks, at kontrollen som de stridende parter utøver på sivile funksjoner som domstolene, hele tiden er i utvikling og endring, og tatt i betraktning det materielle innholdet i jemenittisk arbeidsrett slik Kontaktpunktet har forstått det, konkluderer Kontaktpunktet med at det ikke har tilstrekkelig grunnlag til å fastslå at det foreligger brudd på Retningslinjene på bakgrunn av manglende etterlevelse av den fremlagte dommen.

På generelt plan konstaterer Kontaktpunktet at der det oppstår en konflikt mellom et selskap og selskapets tidligere arbeidstakere innenfor konteksten av en omfattende krise, hvor

arbeidstakerne mangler tilgang til et domstolsapparat hvis rettsavgjørelser selskapet anerkjenner og er villig til å rette seg etter, er det særdeles viktig at selskapet bestreber seg på å opprettholde et klima for samarbeid og dialog med de individuelle arbeidstakerne så vel som arbeidstakerforeninger, slik det er nedfelt i forventningene i Retningslinjene kapittel V. Partene har informert Kontaktpunktet om at DNO har inngått forlik direkte med mer enn halvparten av de berørte individene.

7.3 HAR DNO FULGT STANDARDER FOR ARBEIDSFORHOLD SOM ER MINDRE GUNSTIGE ENN DEM SOM ER FULGT AV TILSVARENDE ARBEIDSGIVERE I JEMEN, I STRID MED BESTEMMELSEN I KAPITTEL V AVSNITT 4 BOKSTAV A)?

Foreningene hevder at DNO har handlet i strid med forventningen beskrevet i Retningslinjene kapittel V punkt 4 bokstav a):

Selskapene bør, i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, de rådende forhold mellom partene i arbeidslivet og praksis i arbeidsforhold samt gjeldende internasjonale arbeidsrettslige standarder:

...

4. a) overholde standarder for arbeidsforhold og forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker som ikke er mindre gunstige enn dem som følges av tilsvarende arbeidsgivere i vertslandet.

Foreningene hevder at det franske selskapet Total og det østerrikske selskapet OMV bør anses som «tilsvarende arbeidsgivere», ettersom disse var de dominerende selskapene i oppstrømsvirksomheten i Jemen. I sitt brev av 6. juni 2019 har Foreningene oppgitt fem elementer som de mener har vært mindre gunstige i forbindelse med DNO Yemens oppsigelser: mangel på varsel i rimelig tid om endringer og mangel på samarbeid med arbeidstakerrepresentanter, oppsigelsene i seg selv, den stipulerte betalingen, unnlattelse av å sørge for fortsatt ansettelse ved tilbakelevering av blokkene, og sluttvederlag.

Basert på DNOs tilsvarende svar til klagen, antar Kontaktpunktet at DNO ikke er enig i Foreningenes påstand i dette henseende. DNO har avslått å dele detaljene i sine forslag til sluttoppgjør. Basert på dokumenter vedlagt av Foreningene har Kontaktpunktet ikke desto mindre fått en forståelse av vilkårene slik de var på tidspunktet for oppsigelsene.

Med hensyn til varsel om endring og samarbeid med arbeidstakerrepresentanter før oppsigelsene viser Kontaktpunktet til sin slutterklæring av 9. april 2018. Her konkluderte

Kontaktpunktet med at DNO hadde handlet i strid med forventningene i Retningslinjene med hensyn til varsel og drøftelse, jf. Retningslinjene kapittel V punkt 6 og 8. I vurderingen av foreliggende klage vil Kontaktpunktet bare vurdere de andre punktene hvor DNO i henhold til Foreningene har handlet i strid med Retningslinjene ved å følge mindre gunstige standarder enn OMV og Total.

Kontaktpunktet mener at vilkår som gjelder oppsigelser, faller inn under anvendelsesområdet for bestemmelsen i Retningslinjene kapittel V punkt 4 bokstav a). Kontaktpunktet er av den oppfatning at begrepet «standarder for arbeidsforhold» omfatter de vilkår som tilbys arbeidstakere fra og med ansettelsestidspunkt og frem til endelig oppsigelse, inkludert oppsigelsesvilkårene. Ifølge kommentaren til denne bestemmelsen i Retningslinjene «er det underforstått at standarder for arbeidsforhold og forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker omfatter lønns- og arbeidstidsordninger», noe som etter Kontaktpunktets mening bekrefter at bestemmelsen omfatter kompensasjonsordninger knyttet til oppsigelser.

Slik Kontaktpunktet forstår klagen er Foreningenes primære klagepunkt selve oppsigelsene, som de anser som «ulovlige». Ettersom Kontaktpunktet ikke tar stilling til lovligheten av oppsigelsene, se avsnitt 7.2 ovenfor, vil det fokusere på vilkårene som arbeidstakerne ble tilbudt i forbindelse med oppsigelsene.

Ifølge Foreningene hadde DNOs oppsigelser med ikrafttredelse 31. mai 2015 følgende vilkår (se s. 4 i klagen):

- lønn inntil dato for avslutning av arbeidsforholdet (én måned)
- kompensasjon for eventuell proporsjonal årlig permisjon som ikke er tatt ut før denne datoen
- sluttvederlag på én månedslønn per fullførte år og pro rata for delvis fullførte år

Ifølge Foreningene tilbød imidlertid OMV og Total bedre vilkår til sine ansatte. Foreningene hevder at Total betalte sine ansatte 75 prosent lønn etter produksjonsopphør og deretter sørget for fortsatt ansettelse gjennom å overlevere produksjonen til en ny operatør, og deretter betalte arbeidstakerne stønaden de var berettiget til da de ble overført til den nye operatøren. Utbetalingen omfattet «[l]ønn inntil utløpet av oppsigelsestiden for avslutning av ansettelseskontrakter, én månedslønn i stedet for å arbeide i oppsigelsestiden, sluttvederlag i tråd med personalpolitikk, og alle utbetalinger ble gjort i USD, med offisiell kurs [...]» (Foreningenes brev til Kontaktpunktet, datert 6. juni 2019, s. 2).

I henhold til opplysningene fremlagt av Foreningene betalte OMV 75 prosent av arbeidstakernes lønn frem til utgangen av 2015 og deretter 50 prosent til ikke-arbeidende personell etter forhandlinger med fagforeningen. OMV beholdt de ansatte, men tilbød frivillige fratredelsesordninger i januar 2016. Her tilbød de «sluttvederlag basert på antall år i tjeneste (minst én månedslønn for hvert år), én månedslønn i stedet for å arbeide i oppsigelsestiden, én månedslønn i stedet for ferie samt seks månedslønner for innlevering av oppsigelse» (Foreningenes brev til Kontaktpunktet, datert 6. juni 2019, s. 2).

Kontaktpunktet har ikke lyktes i å få klarhet i opplysningene som Foreningene har fremlagt om vilkårene til OMV og Total, med henblikk på å finne ut om disse vilkårene ble tilbudt på grunnlag av en standard som selskapene selv følte seg forpliktet til å oppfylle, eller om selskapene bevisst tilbød mer på grunn av de ekstraordinære omstendighetene både selskapene, virksomheten og de ansatte sto overfor. Det kan ikke trekkes noen konklusjon om dette på grunnlag av de opplysninger Foreningene har fremlagt.

Når det gjelder Foreningenes henvisning til Totals vellykkede overføring av sine ansatte til en ny operatør, har ikke Kontaktpunktet noe grunnlag for å kunne fastslå, forholdene tatt i betraktning, om dette er en «standard for arbeidsforhold» i kontekst av Retningslinjene kapittel V punkt 4 bokstav a). Det samme kan sies med hensyn til OMVs suksess med å reetablere sin virksomhet med de samme ansatte. Selv om det skulle være riktig at disse to selskapene har behandlet sine ansatte på en annen måte enn DNO, kan handlingene deres likevel ikke ses på som et referansegrunnlag som DNO Yemens opptreden skal måles opp mot.

Kontaktpunktet tar til etterretning oversikten som Foreningene har presentert med hensyn til deres krav samt DNOs tilbud i senere møter mellom partene. Selv om Kontaktpunktet alltid vil se positivt på dialog i konflikter mellom selskaper som Retningslinjene får anvendelse på, har ikke Kontaktpunktet forutsetninger for å vurdere de nærmere detaljene i krav og tilbud om sluttoppgjør opp mot et relevant referansegrunnlag. Kontaktpunktet konstaterer også at tilbud om sluttoppgjør kan omfatte en rekke forskjellige faktorer, noe Foreningenes krav om arbeidserfaringsbevis for hver ansatt viser.

Basert på det foregående har Kontaktpunktet ikke funnet grunnlag for at DNO på dette punktet ikke har etterlevd OECDs retningslinjer, men at DNO har noe å gå på når det gjelder å dokumentere at det er villig til å kartlegge og identifisere sammenlignbare standarder for arbeidsforhold hos sammenlignbare arbeidsgivere i vertslandet og ta disse standardene i bruk.

I tråd med Kontaktpunktets prosedyrer for klagesaker kan Kontaktpunktet gi anbefalinger til partene om hvordan de bedre kan sikre etterlevelse av Retningslinjene. Kontaktpunktet har følgende anbefalinger til DNO:

1. Kontaktpunktet anbefaler at DNO i fremtiden deltar i prosessen for Kontaktpunktet med størst mulig åpenhet, for å vise at selskapet fullt ut respekterer kontaktpunktordningens klagemekanisme som er en sentral del av OECDs retningslinjer.
2. Kontaktpunktet anbefaler at DNO i fremtiden bestreber seg på å identifisere og kartlegge hvilke standarder for arbeidsforhold som overholdes av sammenliknbare arbeidsgivere i vertslandene selskapet opererer i, og at selskapet anvender slike standarder i tråd med Retningslinjene kapittel V punkt 4 bokstav a).
3. Endelig anbefaler Kontaktpunktet at DNO fortsetter å forsøke å finne løsninger med enhver tidligere jemenittisk arbeidstaker som tar kontakt i god tro for å motta det de er berettiget til i henhold til jemenittisk rett.